

Apologia concilii Chalcedonensis (excerpta Graeca)

Ἐκ τῶν Εὐλογίου συνηγοριῶν περὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου

I. Πᾶν ὃ κοινῶς καὶ ἐν πολλοῖς θεωρεῖται, οὐ τινὶ μὲν πλεόν, τινὶ δὲ ἔλαττον ὑπάρχον, οὐσία ὀνομάζεται. Ἐπεὶ οὖν τῷ καθέ- καστον ἀνθρώπῳ ἐξ ἴσου πρόσεστι τὸ εἶναι σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ, ὃ ἐστὶν ἀνθρωπότης, κατὰ τοῦτο τὴν ἀνθρωπότητα καὶ δύο οὐσιῶν ὑπάρχουσιν γνῶρισμα μίαν φαμέν οὐσίαν, ὡς κοινῶς ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ ἐξ ἴσου θεωρουμένην· ἐπὶ δὲ τῆς ὑποστάσεως τοῦ Ἐμμανουὴλ οὐ φαμεν ποιῆσαι μίαν οὐσίαν τὴν ἔνωσιν τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπεὶ ἀνάγκη καὶ ἐν πολλοῖς θεωρεῖσθαι τὴν τοιαύτην οὐσίαν. Ἡ γὰρ φύσις, ὃ ἐστὶν οὐσία, ἐν πολλοῖς ἐξ ἴσου θεωρεῖται, ὡς ἀποδέδεικται. Εἰ οὖν μίαν οὐσίαν φασι γενέσθαι τὰ δύο, πάντως πού τῆς τοιαύτης οὐσίας μετελήφασιν καὶ ἕτεροι καὶ ἔσονται πολλοὶ ἐξ ἴσου τῷ Ἐμμανουὴλ, ὅπερ οὐκ ἔστι, μηδὲ τοσοῦτον παραφρονήσειαν οἱ νῦν συκοφάν- ται, εἰ καὶ λίαν θεομάχοι καὶ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ καθεστήκασιν.

II. Καὶ μεθ' ἕτερα. Τὴν ἀνθρωπότητα σύνθετον οὔσαν ἐξ ἀνομοίων πραγμάτων μιᾶς οὐσίας φαμέν οὐ πρὸς τὴν διαφορὰν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀλλὰ πρὸς τὸ κοινὸν ἀφορῶντες, ὅτι κοινῶς ἐν πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος ἀναγομένοις θεωρεῖται. Οὗτος γὰρ ἐστὶ τῆς οὐσίας ὁ ὄρος, ὡς Βασίλειος ἐπαίδευσε λέγων· "ὅτι ὃν ἔχει λόγον τὸ κοινὸν πρὸς τὸ ἴδιον, τοῦτον ἔχει ἢ οὐσία πρὸς τὴν ὑπόστασιν"⁶. Κατὰ τοῦτον οὖν τὸν τῆς κοινότη- τος λόγον μιᾶς οὐσίας φαμέν τὴν ἀνθρωπότητα, ὅτι κοινῶς ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς καθέκαστον καὶ ἐξ ἴσου ὑπάρχει τὸ εἶναι ζῶον λογικὸν θνητὸν νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. Οὗτος γὰρ ὁ ὄρος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐπὶ δὲ τὰ ἐξ ὧν ἐστὶ λογιώμεθα καὶ ψυχὴν ὀνομάσωμεν καὶ σῶμα σκοπήσωμεν, τὸ ἕτεροφυές καὶ τὰ ἴδια τῶν οὐσιῶν καὶ μετὰ τὴν ἔνωσιν οὐκ ἀρνηθῆμεν. Εἰ γὰρ τῆς αὐτῆς οὐσίας τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ, τῶν δὲ ὁμοουσιῶν ὁ αὐτὸς λόγος, φθαρτὸν δὲ τὸ σῶμα, οὐκοῦν ἄρα καὶ ἡ ψυχὴ διαφθείρεται καὶ τὸ λέγειν ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχὴν ψευδὲς ἀναδειχθήσεται διὰ τὰς ὑμῶν ἀνοήτους κενοφωνίας.

III. 1. [Ἐκ τῶν συνηγορικῶν Εὐλογίου Ἀλεξανδρείας] πρὸς τοὺς λέγοντας· εἴ φατε τὸν Χριστὸν δύο ἔχειν οὐσίας, πάντως ἢ ἀγία τριάς πᾶσαν σεσάρκωται τὴν ἀνθρωπότητα.

Ταῦτα τῶν ἐναντίων ὑπάρχει τὰ προβλήματα. Οἴονται γὰρ ἴσως μεριστὴν εἶναι τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν, καὶ τὸ μὲν αὐτῆς ἐν πατρὶ θεωρεῖσθαι, τὸ δὲ ἐν υἱῷ, τὸ δὲ ἐν ἀγίῳ πνεύματι, ὡς ἐκάστης ὑποστάσεως ἐκ μέρους, ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσι τοῖς τῆς θεότητος ιδιώμασι γνωριζομένης. Ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας ἠλάσαμεν, ὡς μερισμὸν ἠγεῖσθαι καὶ κατατομὴν περὶ τὴν θείαν ὑπάρχειν οὐσίαν, ἀλλὰ φαμεν ἐκάστην χαρακτη- ριστικὴν ὑπόστασιν ἀνελλιπῶς τὰ τῆς θεότητος ἔχειν γνωρίσματα, τὸ ἀγαθόν, τὸ δημιουργικόν καὶ ὅσα περὶ τὴν ἄκτιστον φύσιν ὑπάρχει. Οὕτω γὰρ καὶ ὁμοούσιον τὴν τριάδα φαμέν, ὡς τῆς αὐτῆς οὐσίας ὀλοτελῶς ἐν τρισὶ προσώποις γνωριζομένης. Καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τελείαν ἔχει τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν, ὁμοίως ὁ υἱός, ὁμοίως τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ὅθεν τέλειος θεὸς ὁ πατήρ, τέλειος θεὸς ὁ υἱός, τέλειος θεὸς τὸ πνεῦμα. Τούτοις καὶ ὁ τῆς ἀληθείας κήρυξ Παῦλος συνηγορεῖ φάσκων· Ἐν αὐτῷ

γὰρ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς. Οὐ γὰρ τὸν πατέρα φησὶ σεσαρκῶσθαι, ἀλλ' ὅτι πᾶσα ἡ θεότης ἐν ταῖς τρισὶν ὑποστάσεσιν ἀνελλιπῶς ὑπάρχει, ἐν πατρί, ἐν υἱῷ, ἐν ἀγίῳ πνεύματι, ἐν ἐκάστη ὑποστάσει τελείως ἐνυπάρχουσα κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ σωτῆρος τὴν λέγουσαν. Πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἐμὰ ἐστὶ, τουτέστιν ὅσα τῆς τοῦ πατρὸς οὐσίας ὑπάρχει γνωρίσματα, ταῦτα τοῦ θεοῦ λόγου καὶ σαρκωθέντος ἐστίν, οὐχ ὡς τοῦ πατρὸς ὄντος υἱοῦ ἢ τοῦ υἱοῦ ὄντος πατρὸς· ταῦτα γὰρ ὀνόματα σημαντικὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους σχέσεως ὑπάρχει. Πῶς οὖν μὴ εἴπωμεν τὴν οὐσίαν τῆς θεότητος ἀνελλιπῶς ἐν τῷ Χριστῷ εἶναι, ὅποτε τέλειον <θεὸν> αὐτὸν εἶναι φαμεν; Πῶς δὲ καὶ τέλειον αὐτὸν ἀνθρώπον ὁμολο- γοῦντες οὐ πᾶσαν ἀνθρωπότητος οὐσίαν ἐνυπάρχειν αὐτῷ προ- σομολογήσωμεν; Οὐ γὰρ μέρος αὐτῆς προσείληφεν, ὡς Ἀπολι- νάριος φησι, σάρκα δίχα λογικῆς ψυχῆς, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν οὐσίαν, ὅ ἐστι σὰρξ ἐψυχωμένη ψυχῇ λογικῇ καὶ νοεῶν. Αὕτη γὰρ κοινῶς ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον ἀνθρώποις τελείως ἐνυπάρχουσα, οὐσία εἰκότως ἀν ῥηθείη. Χωρίζονται γὰρ ἀλλήλων οἱ κατὰ μέρος οὐ τῆ οὐσία, τοῖς δὲ παρεπομένοις ἰδιώμασι, μεγέθει καὶ χρώματι καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ταῖς χαρακτηριστικαῖς τῶν προσώπων ποιότησιν. 2. Πῶς δὲ καὶ ἐκ δύο φύσεων φήσουσι τὸν Χριστὸν, εἰ μὴ ἀντὶ οὐσιῶν αὐτοῖς νοηθεῖ τὸ τῆς φύσεως ὄνομα; Οὐ γὰρ ἀντὶ ὑποστάσεων χαρακτηριστικῶν τολμήσουσι λέγειν, ἐπεὶ καὶ ἐκ δύο προσώπων ἀναγκασθήσονται εἰπεῖν. Ἡ γὰρ ὑπόστασις ἡ χαρακτηριστικὴ πρόσωπον δίδωσιν ἐννοεῖν. Ἐν χαρακτηρὶ δὲ φημι, μήπως τῇ συνήθει τῶν αἰρετικῶν ἀπάτη δίχα χαρακτηρὸς ὑπόθωνται τὴν ὑπόστασιν. Τότε γὰρ τὴν τῆς οὐσίας σημασίαν ἀποφέρεται. Πῶς δὲ καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ ἡμῖν ὁμοούσιον τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν ἔνωσιν ὑποτίθενται καὶ οὐ ναρκῶσι δύο μὲν ὁμοούσια ὁμολογοῦντες, ἀρνούμεναι δὲ τὰς δύο οὐσίας;

Ἐκ τῶν συνηγοριῶν Εὐλογίου Ἀλεξανδρείας

IV. 1. Ἦκουσά τινος αὐτῶν γενναίως οἰομένου διαλέγεσθαι ὅτι οὐκ ἔστι φύσις ἀπρόσωπος, ἀλλὰ παρέπεται τῇ φύσει καὶ πρόσω- πον. Εἰ οὖν δύο φύσεις, πάντως καὶ δύο πρόσωπα. Πῶς οὐκ ἂν τις τοὺς τὰ τοιαῦτα προβαλλομένους ἐλεήσειεν, οἱ σαφῶς οὕτω προσπταίουσιν καὶ Νεστορίῳ προσποιούμενοι πολεμεῖν τοῖς αὐτοῦ προβλήμασι κέχρηται καὶ τὴν ἐκείνου νόσον τό γε ἐπ' αὐτοῖς ἀσφαλίζονται; Εἰ γὰρ οὐκ ἔστι φύσις ἀπρόσωπος, ἀλλὰ παρέπεται τῇ φύσει καὶ πρόσωπον, φασὶ δὲ ἐκ δύο φύσεων τὴν ἀπόρρητον ἔνωσιν ἐν Χριστῷ γεγονέναι, ἄρα ἐκ δύο προσώπων κατ' αὐτούς ὁ Ἐμμανουήλ, καὶ ἀνέγκται λοιπὸν τοῖς βλασφημοῦ- σι παρρησία δύο πρόσωπα λέγειν ἐν Χριστῷ, ὅπερ μανίας ἀνάμεστον. Οὐ γὰρ ἀν Πέτρον ἢ Παῦλον, εἴ τις ἐνώσειεν, μίαν ὑπόστασιν καὶ ἓν πρόσωπον εἶποι. Αἱ γὰρ ὑποστάσεις, ὅ ἐστι πρόσωπα, τὴν κατ' οὐσίαν καὶ σχέσιν ἔνωσιν ἐπιδέχονται, οὐ τὴν ἐνυπόστατον καὶ ἓν πρόσωπον ἀποτελοῦσαν. Κατ' οὐσίαν μὲν οὖν αἱ ὑποστάσεις ἐνοῦνται, ὡς ἐπὶ τῆς ἀγίας τριάδος· τρεῖς γὰρ ὑποστάσεις μιᾶς οὐσίας ὑπάρχουσιν. Ἡ δὲ κατὰ σχέσιν ἔνωσις κατὰ πολλοὺς νοεῖται τρόπους· ἐν ὁμωνυμίᾳ, ἐν ἰσοτιμίᾳ, ἐν ταυτοβουλίᾳ, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια. Ὁμωνυμία μὲν, ὡς Ἰούδας ὁ Ἰακώβου καὶ ὁ Ἰσκαριώτης· ἰσοτιμία δὲ καὶ ταυτοβουλία, ὡς Πέτρος καὶ Ἰωάννης· ἕκαστος γὰρ ἀπόστολος, καὶ αὐξεν ἠβούλοντο τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ οὖν ἔφθην εἰπὼν, αἱ δύο ὑποστάσεις ἤγουν πρόσωπα ἐνούμενα οὐδέποτε μίαν ἀποτελοῦσιν ὑπόστασιν καὶ ἓν πρόσωπον. Εἰ οὖν ἐκ δύο φύσεων ὁ Ἐμμανουήλ, ἡ δὲ φύσις πρόσωπόν ἐστι κατ' αὐτούς, ἔσται ἄρα καὶ ἐκ δύο προσώπων,

ἄπερ οὐκ ἐπιδέχονται τὴν ἐνυπόστατον ἔνωσιν. Καὶ οὕτω κατὰ τὸν αὐτῶν διεφθαρμένον λόγον τὸ τῆς ἀθέου διαιρέσεως δόγμα χώραν εὐρήσει, καὶ Κύριλλος ἐκβληθήσεται πάλαι κατὰ Νεστορίου τοιαῦτα βοῶν· "Ὁνήσει δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ὀρθὸν περὶ τῆς πίστεως λόγον εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, κἂν εἰ προσώπων ἔνωσιν ἐπιφημίζωσιν τινες"6. Ἄλλ' οὐχ οὕτως οὔτε ἡ ἀλήθεια ἀπαιτεῖ, οὔτε ἡμεῖς ἀνεξόμεθα, ἀλλὰ τὴν ἀκλινῆ καὶ μέσην ὁδὸν βαδιούμεθα, τοὺς μὲν δυάδα προσώπων εἰσάγοντας ἀναθεματίζοντες, τὴν δὲ ἀλήθειαν τῶν ἐν Χριστῷ οὐσιῶν ὁμολογοῦντες.

2. Ἄλλ' ἴσως ἐξ ἀπορίας διαστρέφειν πειρώμενοι τὴν τοιαύτην πεποιήνται πρότασιν. Ἡμῶν γὰρ ἐνυποστάτως ἠνωμένας δύο φύσεις λεγόντων ἐθελοκωφοῦσι καὶ περιζύοντες τῆς ὁμολογίας ἡμῶν τὸ ἐνυποστάτως ἠνωμένας, προβλήματι κέχρηται καθ' ἡμῶν τῆς ἡμετέρας ὁμολογίας ἀπάδοντι καὶ φασιν· οὐκ ἔστι φύσις ἀπρόσωπος. Τί τοίνυν αὐτοῖς τὸ σοφὸν τοῦτο βούλεται πρόβλημα; Εἰ μὲν ὅτι οὐ δυνατόν τὰς φύσεις ἄλλως ἢ ἐν προσώ- ποις θεωρεῖσθαι, τούτοις πᾶς τις καὶ τῶν μικρὰ εἰδόντων συνομολογήσειε. Τίς γὰρ ἀγνοεῖ, ὅτι καθόλου ἐν τοῖς κατὰ μέρος προσώποις, ὅπερ ταῖς χαρακτηριστικαῖς ὑποστάσεσι θεωρεῖται, οἷον ἡ τῆς θεότητος φύσις ἐν πατρὶ, ἐν υἱῷ, ἐν ἀγίῳ πνεύματι, ὁμοίως ἢ ἀγγελικὴ φύσις ἐν Μιχαήλ, ἐν Γαβριήλ καὶ τοῖς λοιποῖς, καὶ ἡ τῆς ἀνθρωπότητος φύσις ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον γνωρίζεται προσώποις; Εἰ δὲ τοῦτο βούλονται κατασκευάζειν ὅτι πάση φύσει ἰδιάζον παρέπεται πρόσωπον, ἐπὶ τῶν μὴ καθ' ὑπόστασιν ἠνωμένων φύσεων, ὃ ἔστιν οὐσιῶν, καὶ τοῦτον ὀρθῶς ἔχειν ἡγοῦμαι τὸν λόγον, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν συνθέσει καὶ ἐνυποστάτως ἠνωμένων πόρρω τῆς ἀληθείας καθέστηκεν. Ἔστι γὰρ ὅτε διάφοροι φύσεις συνεχόμεναι κατὰ τὴν ἀδιαίρετον ἔνωσιν ἐν πρόσωπον καὶ μίαν ἀποτελοῦσιν ὑπόστασιν, οἷον τὰ τέσσαρα στοιχεῖα διάφοροι ὑπάρχουσιν οὐσίαι, ἀλλ' ὅμως ἐν ἀποτελοῦσι σῶμα τοῦδε τυχὸν τοῦ ξύλου ἢ λίθου τοῦ ἐν ιδιότητι θεωρουμένου, ὅπερ ἔστιν ὑπόστασις. Ἄλλ' ἐπεὶ τὸ παράδειγμα κρᾶσιν δοκεῖ πῶς ἐμφαίνειν καὶ σύγχυσιν, ληπτέον ἡμῖν τὸ κατὰ τὸν ἀνθρώπον παράδειγμα τὸν ἐν μιᾷ ὑποστάσει. Ἐν ἐκάστῳ γὰρ ἡμῶν ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς ἑτέρα ἔστιν ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ σώματος, ἀλλ' ὅμως αἱ δύο οὐσίαι συνελθοῦσαι ἐν τοῖς καθέκαστον ἐν πρόσωπον ἀποτελοῦσι, φέρε εἰπεῖν Ἰωάννου ἢ Παύλου ἢ ἄλλου τινός, μείνασαι δύο. Οὔτε γὰρ ἡ ψυχὴ σὰρξ ἐγένετο, οὔτε μὴν ἡ σὰρξ ψυχὴ γέγονε. Μάρτυς δὲ τούτου Παῦλος ὁ κῆρυξ τῆς ἀληθείας φάσκων· ὁ ἔσω ἄνθρωπος καὶ ὁ ἔξω, ἵνα τὸ διάφορον σημαίνῃ τῶν οὐσιῶν. Τούτῳ κατ' ἴχνος ἐπόμενος Ἰωάννης ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος καὶ πάσης ἐκκλησίας διδάσκαλος τοιαῦτα γράφει ἐν τῷ ἐπιγεγραμμένῳ λόγῳ εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς διαθήκης· "ἑδίπλουν γὰρ τοῦτο τὸ ζῶον ὁ ἀνθρώπος ἐκ δύο συγκείμενον οὐσιῶν, τῆς μὲν αἰσθητῆς, τῆς δὲ νοητῆς, ψυχῆς λέγω καὶ σώματος, καὶ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν γῆ συγγένειαν ἔχον· διὰ γὰρ τῆς νοητῆς οὐσίας κοινωνεῖ ταῖς ἄνω δυνάμεσι, διὰ δὲ τῆς αἰσθητῆς τοῖς ἐπὶ γῆς συνῆπται πράγμασι, σύνδεσμος ὢν ἀκριβῆς ἑκατέρας τῆς κτίσεως"6. Οὕτως οὖν ἐν Χριστῷ τῶν δύο οὐσιῶν γέγονεν ἔνωσις εἰς μίαν ὑπόστασιν καὶ ἐν πρόσωπον, εἰ καὶ ἀμυδρῶς διὰ τῶν παραδειγμάτων ἀποδέ- δεικται. Πᾶσαι γὰρ ἔνωσιν ἢ ἐν Χριστῷ οἰκονομία ὡς ἀληθῶς ὑπεραίρουσα τὴν ἀνθρωπίνην διαδιδράσκει κατάληψιν. 3. Ἀλλὰ πάλιν τοῖς αὐτοῖς ἐμφιλοχωροῦσι νοσήμασιν, ὅς κατὰ τὸν λόγον τῷ βορβόρῳ ἐγκυλιόμενος. Τὰ αὐτὰ γὰρ πάλιν διαφόρως προβάλλονται. Φασὶ γάρ· Οὐκ ἔστιν οὐσία ἀνυπόστατος· πῶς οὖν οὐκ ἐν δύο ὑποστάσεσι ρητέον, εἴπερ ἄρα δύο οὐσίας φατέ; Ὁρᾶτε τῶν κομψῶν τούτων τὴν ἄγνοιαν; τὴν γὰρ αὐτὴν ἡμῖν ἀνοήτως εἰσήγαγον πρότασιν, τὰ ὀνόματα πάλιν ὑπαλλάξαντες. Τίς γὰρ διαφορὰ οὐσίας καὶ φύσεως; Τίς δὲ προσώπου πρὸς τὴν ἐν χαρακτηρι

υπόστασιν; Ὅθεν ὁ αὐτὸς ἡμῖν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκέσει λόγος. Εἴποιμι γὰρ ἂν πρὸς αὐτούς· καὶ ἐμὲ τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ἐν ἰδιώμασι χαρακτηριστικοῖς θεωρούμενον ἄνθρωπον πολλὰς ὑποστάσεις καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους δοκεῖτε ποιεῖν. Οὐ γὰρ δὴ τοσοῦτον ἡλίθιοι πεφύκατε, ὥστε ἀγνοεῖν ἕτερον μὲν εἶναι κατ' οὐσίαν τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ σῶμα, ἕτερον δὲ τὸ σῶμα τὸν περὶ τῆς οὐσίας λόγον ἐπέχειν. Εἰ δὲ ἐκάστη οὐσία καθ' ὑμᾶς ἰδικὴν ὑπόστασιν χαρακτηριστικὴν ἀναδέχεται, κενά μοι τὰ τῆς ἐνώσεως καὶ ὁ εἷς γέγονα δύο, ἵνα ὑμῖν δόξη καὶ τοῖς ματαίοις σκινδαλάμοις. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐκ δύο οὐσιῶν διαφόρων συγκείμενος οὐκ εἶμι δύο ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τὰς δύο ἔχω οὐσίας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος καὶ ἐν ὑποστάσει μιᾷ θεωροῦμαι, τίς ἀνάγκη καὶ ἐπὶ Χριστοῦ τὰς δύο οὐσίας ὁμολογοῦντα δύο φάναι καὶ ἰδικὰς ὑποστάσεις; Αὐτοῦ μὲν γὰρ τῇ φύσει τὰ θεῖα, αὐτοῦ δὲ διὰ τὴν ἐνυπόστατον ἔνωσιν καὶ τὰ ἀνθρώπινα· οὐ γὰρ ἐν ἑτέρῳ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἡ ἰδικὴ αὐτοῦ ὑπέστη σὰρξ, ὡς προεῖρηται. Τὸ κοινὸν γὰρ ἔχουσα τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας, τουτέστι τὸ εἶναι σὰρξ ἐψυχωμένη ψυχῇ λογικῇ, ἐν μόνῳ τῷ θεῷ λόγῳ ἔσχε τὰ ἰδικά, τουτέστι τὸ εἶναι τοῦ θεοῦ λόγου καὶ οὐχ ἑτέρου σὰρξ. Πῶς οὖν ἕτερα ὑπόστασις ἢ μηδὲν κατ' ἑαυτὴν ὑποστᾶσα; 4. Ἄλλως τε μηδὲ τοῦτο ἀγνοεῖτωσαν ὅτι ἀντὶ οὐσίας ἢ ὑπόστασις τοῖς ἁγίοις πατράσι πολλάκις νενόηται, ὡς καὶ Κυρίλλῳ δοκεῖ. Ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ ἀναθεματισμῷ φησιν· "Ἐἴ τις ἐπὶ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἔνωσιν" 6. Τὸ γὰρ ὑφεστηκὸς ἐνταῦθα δηλοῖ ἢ ὑπόστασις· οὐ γὰρ ἂν ὁ θεοφόρος ἐπὶ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ ὑποστάσεις ὠνόμαζεν ὁ ταῖς Νεστορίου βλασφημίαις ἀεὶ πολεμῶν, εἰ μὴ ἀντὶ οὐσιῶν αὐτὰς ἐδέχετο. 5. Ὁμοίως καὶ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ἐν τῇ πρὸς Ἄφρους ἐπιστολῇ φησιν· "Ἐὰν δὲ ὑπόστασις οὐσία ἐστὶ καὶ οὐδὲν ἄλλο σημαίνον ἐχει ἢ αὐτὸ τὸ ὄν, ὅπερ ὁ Ἱερεμίας ὑπαρξίν ὀνομάζει λέγων· Καὶ οὐκ ἦκουσαν φωνὴν ὑπάρξεως. Ἡ γὰρ ὑπόστασις καὶ ἡ οὐσία ὑπαρξίς ἐστίν· ἔστι γὰρ καὶ ὑπάρχει" 6. 6. Εἰ οὖν τις ἐνυποστάτους κατὰ τοῦτον τὸν λόγον εἴποι τὰς οὐσίας, ὅ ἐστιν ὑπαρχούσας, οὐδὲ ἡμεῖς ἀρνηθῆμεν. Ἡ γὰρ ὑπόστασις πρὸς τὴν οὐσίαν τῷ εἶναι μὲν τι οὐ διαφέρει, ἀλλὰ τῷ τὴν μὲν κοινῶς εἶναι, φημὶ δὴ τὴν οὐσίαν, τὴν δὲ ὑπόστασιν ἰδικῶς, ὅταν μετὰ τῶν καθόλου καὶ ἰδικόν τι ἔχοι. Οὐ κατὰ τοῦτο οὖν φαμεν τὴν ἡμετέραν ἐν Χριστῷ οὐσίαν ἐνυπόστατον εἶναι, οἷον ὑπόστασιν καθ' ἑαυτὴν χαρακτηριστικὴν καὶ πρόσωπον οὔσαν, ἀλλὰ καθὸ ὑφέστηκέ τε καὶ ἔστιν. Ἐνίοτε γὰρ τὸ ὑφεστηκὸν δηλοῖ ἢ ὑπόστασις, ὅ ἐστιν οὐσία, ὡς ἀποδέδεικται, ὅταν τῶν χαρακτηριστικῶν ἰδιωμάτων καὶ περὶ πρόσωπον θεωρουμένων ἐστέρηται.

[Ἐκ τῶν Εὐλογίου συνηγοριῶν] πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι εἰ δύο φατὲ οὐσίας. ὅ ἐστι φύσεις ἠνωμένας, πάντως μία γέγονε φύσις· τὰ γὰρ ἐνούμενα πάντως ἔν τι γίνεται.

Εἰ μὲν τὸ ἔν τι γενέσθαι κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν ὑπόστασιν βούλονται κατασκευάζειν, ὀρθῶς καὶ λίαν εὐσεβῶς καὶ συνωδὰ τοῖς ἐν Χαλκηδόνι δογματίζουσιν· κἀκεῖνοι γὰρ μίαν ὑπόστασιν ἀποφαίνονται, δύο δὲ τὰς οὐσίας. Ἡ σὰρξ ἔμεινε σὰρξ, εἰ καὶ τοῦ θεοῦ λόγου σὰρξ ἐγένετο, ὅ ἐστι προσείληφε σάρκα καὶ ἠνωσεν ἑαυτῷ ἀδιαιρέτως. Οὐ γὰρ τροπὴν ὑπέστη τὴν εἰς σάρκα· καὶ γὰρ θεὸς ἀναλλοίωτος ὑπάρχει τῆς τριάδος ἢ φύσις. Ὡς ἔφην οὖν, ἀσύγχυτοι μεμενήκασιν ἐν τῷ Ἐμμανουήλ, τῷ ἐνὶ Χριστῷ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν αἱ δύο οὐσῖαι. Εἰ δὲ μίαν οὐσίαν φασὶ γεγενῆσθαι τὰς δύο φύσεις, λελήθασιν ἑαυτοὺς ἀπατῶντες καὶ σύγχυσιν ἢ τροπὴν ὑποτιθέμενοι, ὡς τῆς μιᾶς τραπέισης εἰς τὴν ἕτεραν ἢ συγχυθείσης. Ὅτι γὰρ τὰ

ένουμένα ἀτρέπτως καὶ ἀσυγχύτως φυλάττεται ἐν τῇ οἰκείᾳ ποσότητι, τοῦτο σαφῶς ὑμῖν παραστήσω διὰ παραδείγματος τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως ἠνωμένων κατὰ τὴν οὐσίαν, φημί δὴ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. Οὐ γὰρ διὰ τὸ ἠνωσθαι αὐτὰς μία ὑπόστασις γέγονασιν, ἀλλ' ἠνωμένοι μὲν εἰσι κατὰ τὴν οὐσίαν, ἐν τρισὶ δὲ καὶ ἠνωμέναις γνωρίζονται ὑποστάσεσιν. Οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ δύο οὐσίαι ἠνωμένοι ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως ὑπάρχουσι, μείνα-σαι μὲν δύο οὐσίαι, ἀποτελέσασαι δὲ μίαν ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην, ἐν ᾗ καὶ ἠνωμένοι ὑπάρχουσιν. Κεῖσθω δὲ τὸ παράδειγμα εἰς μόνον τὸ παραστήσαι τὸ πρόβλημα τὸ σαθρόν, ἐπεὶ τὸ τῆς ἐν Χριστῷ ἐνώσεως "ἔμπαλιν ἢ ἐπὶ τῆς τριάδος ἔχει. Ἐκεῖ μὲν γὰρ ἄλλος καὶ ἄλλος, ἵνα μὴ τὰς ὑποστάσεις συγχέωμεν, οὐκ ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο· ἐν γὰρ τὰ τρία καὶ ταύτῳ τῇ θεότητι"⁶. Ἐν δὲ τῷ Ἐμμανουήλ ἄλλο μὲν θεότης, ἄλλο δὲ ἀνθρωπότης, ἵνα μὴ τὰς οὐσίας συγχέωμεν· οὐ γὰρ "ἑταυτὸν τὸ ἄχρονον τῷ ἐν χρόνῳ καὶ τὸ ἀόρατον τῷ ὀρατῷ. Οὐκ ἄλλος δὲ καὶ ἄλλος, μὴ γένοιτο"⁶· τὰ γὰρ ἀμφοτέρω τῇ ἐνώσει ἐν πρόσωπον ἀπετέλεσαν καὶ μίαν ὑπόστασιν χαρακτηριστικὴν.

Ἐκ τῶν Εὐλογίου συνηγοριῶν

VI. Μὴ τοίνυν πράγματα ἡμῖν παρεχέτωσαν οἱ μηδὲν ὑγιᾶς νο-εῖν βουλόμενοι, ἀλλὰ μάτην εἰκαιολογοῦντες καὶ τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν διαταράττειν ἐπιχειροῦντες. Ἡμεῖς γὰρ ἕνα Χριστὸν υἱὸν θεοῦ προσκυνοῦμεν σαρκὶ ὀφθέντα τοῖς ἐπὶ γῆς. Διαφορὰν μέντοι τῆς θεότητος πρὸς τὴν σάρκα γινώσκουμεν. Καὶ γὰρ ὁ θεὸς λόγος ἄχρονος, ἄκτιστος, ἀπαθής, καὶ ὅσα πρέπει τῇ θείᾳ μεγαλωσύνῃ. Ἡ δὲ σὰρξ αὐτοῦ ἐν τι ὑπάρχουσα πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν ἄκραν καὶ ἐνυπόστατον ἐνωσιν, δι' ἣν καὶ ὁ θεοπέσιος Ἰωάννης βοᾷ· Ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ἔγχρονος ὑπάρχει, κτιστὴ, παθητὴ. Πάντα δὲ ταῦτα τῆς σαρκὸς ὁμολογοῦμεν γενέσθαι τοῦ θεοῦ λόγου. Εἰ γὰρ ἰδία αὐτοῦ ἢ σὰρξ, δῆλον ὅτι καὶ τὰ τῆς σαρκὸς πάντα αὐτοῦ ἔσται· οἰκειοποιεῖται γὰρ αὐτὰ, εἰ καὶ μὴ ὑπέκειτο τούτοις ἢ θείᾳ αὐτοῦ φύσει. Ὅτι γὰρ πάντα τοῦ θεοῦ λόγου ἐστὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ἢ θείᾳ γραφῇ ἡμᾶς παιδεύει. Φησὶ γάρ· Ἐωράκαμεν τὸν κύριον, τὸ συναμφοτέρω λέγουσα· ὁ γὰρ ἑωρακῶς τὴν σάρκα τοῦ Χριστοῦ ὅλον ἐθεάσατο, εἰ καὶ ἀθέατος τὸ κατὰ φύσιν ἢ θεότης ὑπῆρχε. Καὶ πάλιν· οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν, καίτοι τῇ θείᾳ φύσει αὐτοῦ μὴ παθόντος, ἀλλὰ τῇ οἰκείᾳ σαρκί. Διδασκόμεθα οὖν ἐν πᾶσι τούτοις, ὅτι τοῦ θεοῦ λόγου σαρκωθέντος ἦν τὰ τε θεοπρεπῆ καὶ τὰ ἀνθρώπινα· ἀλλ' ἐν οἷς φησιν ὅτι ἐπέινησεν ἢ ἐδίψησεν ἢ ἐψηλαφήθη ἢ ὠράθη, νοῶ ὅτι οὐ τῇ θείᾳ φύσει ταῦτα πέπονθεν, ἀλλὰ τῇ προσληφθείσῃ σαρκί, καθ' ἣν ἄνθρωπος ἐχρημάτισεν.